

СЕКЦІЯ 1

Цифрова демократія в умовах трансформації

КОСМОПОЛІТИЗМ У КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВЕРТИКАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДСТВА

Мартинюк Ілля

здобувач першого рівня вищої освіти
кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
(керівник – проф. Ірина Мацишина)
ORCID: 0009-0006-1414-6985

Сьогоднішня глобальна трансформація деконструє звичні межі національних держав. «Морально-етичний фундамент космополітизму минулих епох більше не забезпечує необхідної стійкості глобальних зв'язків, вимагаючи заміни на жорсткі інституційні механізми». «Горизонтальний» космополітизм минулого століття виявився безсилим перед лицем системних криз. На часі – перехід до «вертикальної» моделі: жорсткої системи технологічних та інституційних опор, що здатні впорядкувати хаос. «Екзистенційний масштаб сучасних загроз вимагає деідеологізації космополітичного проєкту, перетворюючи його на інструментальний механізм спільної безпеки. У цій парадигмі космополітизм постає вже не як прояв моральної волі, а як безальтернативна модель стратегічної взаємозалежності».

Ідея універсального миру, зокрема у працях І. Канта, передбачала не лише моральні орієнтири, а й існування правових та політичних структур – певної ієрархічної вертикалі, яка забезпечує моральну практику [2, с. 38]. Без цього виміру космополітизм залишається декларацією, а не дієвою системою. Юрген Габермас розвиває цю думку, обґрунтовуючи необхідність постнаціональних структур, де космополітичні принципи набувають конкретної інституційної форми [1, с. 80]. Системні рішення глобальних викликів вимагають інтелектуального управління, яке здатне подолати міжособистісну етику на користь глобальних механізмів координації [5].

Сучасні технології не просто розширюють зв'язки між людьми, вони трансформують саму природу суспільства. Маршалл Маклюен описує цей стан як «глобальне село», де світ стиснувся завдяки електронним засобам комунікації [3, с. 156]. Бакмінстер Фуллер у моделі «Космічного корабля Земля» наголошував на важливості дизайнерської революції та ефемеризації – здатності забезпечува-

ти людство ресурсами через технологічну оптимізацію, що автоматично усуває підґрунтя для національних конфліктів [11]. Жак Фреско у своїх працях пропонував повну заміну грошової системи на інтелектуальне управління ресурсами за допомогою штучного інтелекту, розглядаючи планету як спільне надбання [10].

Практичним втіленням космополітизму у просторовому вимірі є теорія Ойкуменополіса Константиноса Доксіадіса. Він передбачав формування єдиного всесвітнього міста як технічного наслідку урбанізації [9, с. 210]. Сучасні мегарегіони (Токіо, Босваш) підтверджують, що фізичне розростання міст ігнорує юридичні кордони держав, перетворюючи людину на громадянина світу через її залученість у глобальну інфраструктурну мережу [8].

На перетині біотехнологій та цифрової трансформації формується концепція біотехнологічного космополітизму. Постгуманізм як філософська течія заперечує винятковість людини та розглядає її еволюцію як процес, що триває через гібридизацію з технологіями [6]. Рей Курцвейл та Нік Бостром наголошують на розмиванні меж між біологічною людиною та штучним інтелектом, що веде до стану технологічної сингулярності [12].

Попри технологічну інтеграцію, важливим залишається збереження права на розбіжність. Кваме Ентоні Аппія пропонує модель «вкоріненого космополітизму», де людина залишається відданою локальній спільноті, але водночас несе відповідальність перед усім людством [4, с. 56]. Це відповідає концепції «кола емпатії, що розширюється» Пітера Сінгера, згідно з якою моральний прогрес цивілізації полягає у залученні всіх людей до сфери спільної відповідальності [13].

Радикальною формою сучасного космополітизму є концепція криптоанархізму, що набуває популярності серед лібертаріанських мислителів. Вона передбачає використання децентралізованих технологій, зокрема блокчейн та супутникового інтернету для створення «хмарних спільнот», що існують поза фізичними кордонами [12]. У цій моделі громадянство базується не на території проживання, а на спільних цифрових кодах та цінностях, що дозволяє індивіду фактично «від'єднатися» від держави. Це створює передумови для формування глобального суспільства, де традиційні державні інститути втрачають монополію на управління фінансами, правом та ідентичністю [7].

Процес розширення людських горизонтів можна розглядати через призму соціологічної амальгамації – нового культурного та біологічного сплаву людства. Історично людина пройшла шлях від локального виживання у межах племені до ідентифікації з національною державою [13, с. 140]. Проте логіка прогресу веде до подолання «націоналізму» як перехідного етапу еволюції. Сучасна людина все частіше ідентифікує себе як частину єдиного живого організму – Землі, що яскраво проявляється у глобальних екологічних рухах, де пріоритет виживання виду стає вищим за національні інтереси [5].

Наближення технологічної сингулярності ставить під сумнів можливість існування класичної географії. У стані, де швидкість обробки інформації та щільність технологічних зв'язків стають критичними, окремі «вузли» (нації чи культури) втрачають свою ізольованість [12]. Якщо ареал життя *Homo Sapiens* вийде за межі планети Земля, поняття національних інтересів остаточно трансформуються у видові інтереси. Отже, космополітизм постає не просто політичним вибором, а неминучим результатом еволюційного резонансу, де технологія стає головним архітектором нової, гомогенної цивілізації [6].

Підсумовуючи проведені дослідження, можна констатувати, що космополітизм у XXI столітті еволюціонував із абстрактної філософської концепції у неминучу технологічну та інституційну реальність. «Еволюційна динаміка глобального простору, що пролягає між комунікативною єдністю Маклюєна та архітектурною цілісністю Доксіадіса, детермінує поступовий розпад класичної територіальної парадигми. Ерозія національної географії, спричинена експансією мегаполісів та мережевою автономією, перетворює космополітизм із інтелектуальної ідеї на технічний факт існування постдержавного суспільства».

Встановлено, що подолання націоналізму є не просто ідеологічним вибором, а необхідним етапом еволюції людства як цілісної системи. Технологічна сингулярність та біотехнологічна модифікація суб'єкта створюють підґрунтя для формування нової, гомогенної цивілізації, де традиційна держава втрачає роль головного актора. Отже, майбутній світопорядок є синтезом вертикальної інституційної координації та глобальної технологічної мережі, де планетарна відповідальність стає основою виживання виду.

Список використаних джерел

1. Габермас Ю. Постнаціональна констеляція. Політичні есе / пер. з нім. Львів: Літопис, 2010. 256 с.
2. Кант І. До вічного миру. Філософський проект / пер. з нім. Київ: Юніверс, 2000. 112 с.
3. Маклуєн М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. Київ: Ніка-Центр, 2011. 392 с.
4. Appiah K. A. *Cosmopolitanism: Ethics in a World of Strangers*. New York: W. W. Norton & Co, 2006. 224 p.
5. Beck U. *World Risk Society*. Cambridge: Polity Press, 1999. 192 p.
6. Bostrom N. A History of Transhumanist Thought. *NickBostrom.com*. 2005. URL: <https://nickbostrom.com/papers/a-history-of-transhumanist-thought/> (дата звернення: 03.04.2026).
7. Braidotti R. *The Posthuman*. Cambridge: Polity Press, 2013. 230 p. URL: <https://rosibraidotti.com/publications/the-posthuman-2/> (дата звернення: 03.04.2026).
8. Doxiadis C. A. *Anthropocosmos: The World of Man*. *Ekistics*. 1966. Vol. 22. 12 p.
9. Doxiadis C. A. *Ecumenopolis: The Inevitable City of the Future*. Athens: Athens Center of Ekistics, 1974. 468 p.

10. Fresco J. The Best That Money Can't Buy: Beyond Politics, Poverty, & War. Venus, FL: Global Cybervisions, 2002. 164 p.
11. Fuller R. B. Operating Manual for Spaceship Earth. Zurich: Lars Müller Publishers, 2008. 152 p. URL: https://www.buckyverse.org/en/operating_manual_for_spaceship_earth/operating_manual_for_spaceship_earth.pdf (дата звернення: 03.04.2026).
12. Kurzweil R. The Singularity Is Near: When Humans Transcend Biology. New York: Viking, 2005. 652 p.
13. Singer P. The Expanding Circle: Ethics, Evolution, and Moral Progress. Princeton: Princeton University Press, 2011. 232 p. URL: <https://www.stafforini.com/docs/Singer%20-%20The%20expanding%20circle.pdf> (дата звернення: 03.04.2026).

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПОЛІТИЧНУ МОБІЛІЗАЦІЮ МОЛОДІ

Карнаух Богдан

здобувач першого рівня вищої освіти
кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
(керівник – ст. викл. Михайло Дубель)
ORCID: 0009-0009-8681-4403

У сучасному суспільстві політичні процеси дедалі більше переходять у цифровий простір. Соціальні мережі стали ключовим каналом комунікації, особливо серед молоді, яка є найбільш активною онлайн-аудиторією. Водночас зростає невизначеність щодо того, наскільки активність у соціальних мережах може перетворитись на реальний політичний активізм. Проблема полягає у відсутності чіткого розуміння механізмів впливу соціальних мереж на активність молоді у політичній сфері: чи справді вони стимулюють громадянську участь, чи обмежуються символічними проявами: лайки, репости, коментарі. Після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році соцмережі, наприклад, Telegram та TikTok, стали ключовими платформами для координації волонтерських ініціатив, збору коштів та поширення інформації про допомогу армії та цивільним. Швидкість поширення інформації та масштаб її охоплення демонструють, що цифрова мобілізація молоді набуває масового характеру і здатна швидко перетворюватись з онлайн-активності на реальні дії. Метою дослідження є аналіз впливу соціальних мереж на політичну мобілізацію молоді в Україні, визначення основних механізмів цифрової участі та оцінка практичних кейсів, що ілюструють взаємозв'язок онлайн-активності з реальними політичними діями.

Політична мобілізація характеризується як процес залучення громадян, партій, громадських організацій, груп інтересів до участі у політичному житті. Зазвичай залучення відбувається через медіа, соціальні мережі або ідеологічні кам-